

Protocol Plusklas

Aanleiding

In het schooljaar 2014-2015 heeft BBS Antonius zich tot doel gesteld een schoolbreed aanbod te bieden voor een leeftijdsheterogene groep meer- en hoogbegaafde leerlingen. Met de Rekenzolder als voorloper in eerdere schooljaren gaan we nu een heterogene plusklas (groep 3 tot en met 8) in het leven roepen. Voor alsnog lijkt de verrijking die in groep 1-2 geboden kan worden voldoende. Om het begeleiden van meer- en hoogbegaafde leerlingen in de eigen school te kunnen realiseren heeft de school een coördinator meer en hoogbegaafdheid benoemd. Ook is in voorgaande jaren het beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid geschreven. Binnen dit domein heeft de coördinator een begeleidende, stimulerende, adviserende en bepalende rol.

De Plus van de Plusklas

De Plusklas is een plek waar het kind zich gezien en geaccepteerd moet voelen. Het kind ervaart dat er ook andere kinderen zijn die hetzelfde in elkaar zitten, er is herkenning, waardoor het meer zichzelf kan zijn.

De werkhouding verbetert omdat het kind hier ervaart dat je niet alles in één keer perfect hoeft te kunnen. Hier leer je dat niet alles altijd makkelijk gaat maar dat je je soms ook ergens voor moet inspannen. Hier worden andere leervaardigheden aangesproken en wordt het kind uitgedaagd. Als gevolg hiervan nemen de motivatie, het zelfvertrouwen en het plezier toe: de kinderen komen beter in hun vel te zitten.

Doelstellingen:

In het kader van passend onderwijs willen we een aanbod vormgeven voor kinderen die functioneren aan de bovenkant als het gaat om didactische ontwikkeling. Het protocol voorziet in richtlijnen voor het signaleren en handelen bij kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn.

De doelstelling van de plusklas is tweeledig:

1. Voorzien in onderwijsbehoeften van kinderen die op basis van hun begaafdheid aangesproken moeten worden op andere denkvaardigheden.
2. Het creëren van een doorgaande lijn in het aanpassen van het onderwijsaanbod. De terugkoppeling naar de eigen groep zorgt voor

continuering van het aanspreken van andere leervaardigheden..

Doelgroep:

Meerbegaafde leerlingen: dit zijn de leerlingen die minder herhaling van de lesstof nodig hebben dan de gemiddelde leerling. Hun onderwijsbehoefte is een meer uitdagend aanbod op het gebied van rekenen en/of taal. Samen met de intern begeleider zal bekeken worden of hier in eerste instantie kan worden volstaan met een compact- en verrijkprogramma of dat deze kinderen ook deelnemen aan de plusklas.

Hoogbegaafde leerlingen: dit zijn de leerlingen die voldoen aan de criteria binnen de diagnose hoogbegaafdheid (IQ >130, intrinsieke motivatie en creatief oplossingsvermogen). Deze leerlingen hebben op meerdere gebieden een meer uitdagend onderwijsaanbod nodig. Aan de onderwijsbehoeftes van deze leerlingen zal gedeeltelijk tegemoet worden gekomen door middel van de aanpak compacten en verrijken. Zij hebben echter een verdergaande behoefte als het gaat om onderwijsaanpassingen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat bij kleuters er niet gesproken wordt van meer- en hoogbegaafdheid, maar van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Welke leerlingen komen in aanmerking voor de plusklas

Voor signalering wordt gebruik gemaakt van het digitale handelingsprotocol hoogbegaafdheid (DHH). Het DHH is een geïntegreerd instrument voor signalering, diagnostiek en begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. Het instrument is bedoeld voor leerkrachten en intern begeleiders van basisscholen. Het DHH is een compleet systeem voor de identificatie en het begeleiden van hoogbegaafde leerlingen uit groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs.

De kinderen worden drie keer in hun schoolloopbaan gescreend. Kinderen die opvallen worden besproken met de intern begeleider/hoogbegaafdheidscoördinator.

- Eerste moment: De kinderen die voor het eerst op school komen, worden na 6 weken onderwijs gescreend (instroomgroep, of groep 1). Dit om te voorkomen dat de kinderen zich aanpassen en niet meer opvallen.
- Tweede moment: De kinderen worden in groep 3 opnieuw na 6 weken gescreend. Dit leerjaar is belangrijk voor het lezen, schrijven en rekenen.
- Derde moment; Aan het einde van groep 5 worden de kinderen voor het laatst gescreend. Hierna stromen de kinderen door naar de bovenbouw.

Indien de leerkracht aan de hand van de screening kan aantonen dat een leerling voldoet aan de voorwaarden voor deelname, brengt de leerkracht deze leerling in, bij de intern begeleider/hoogbegaafdheidscoördinator. Ook wanneer er twijfel bestaat wordt er overleg gevoerd met de intern begeleider/ hoogbegaafdheidscoördinator. Dit gebeurt tijdens de leerlingbespreking of op het moment waarop blijkt dat een andere aanpak nodig is. De leerkracht en intern begeleider/ hoogbegaafdheidscoördinator beslissen samen met de ouders en z.m. het kind zelf of de leerling deel kan gaan nemen aan de plusklas.

Zowel de leerkracht als de intern begeleider moeten op basis van de verzamelde gegevens de verwachting hebben dat de leerling voor langere periode kan deelnemen aan de plusklas. De leerdoelen worden vastgelegd in een individueel handelingsplan. Naast didactische doelen zal er veel aandacht zijn voor doelen met betrekking tot: leren leren, leren denken, leren voor de rest van je leven (zie bijlage 3). De kinderen krijgen een beoordeling op het rapport over de behaalde individuele doelen (beschrijvende beoordeling).

Bij kinderen van groep 3 wordt de herfstsignalering meegenomen tijdens de evaluatie in oktober. Indien er sprake is van onvoldoende resultaten kan deelname aan de plusklas tijdelijk gestopt worden. Na de midden toets (M3) wordt gekeken of deze kinderen voldoende vooruitgang in het leesproces hebben geboekt om weer in aanmerking te komen voor deelname aan de plusklas.

Wat willen we bereiken met de plusklas.

Hier wat voorbeelden van doelen waarom je de kinderen deel laat nemen aan de plusklas:

- vergroten van de motivatie van de leerling
- welbevinden van de leerling en het plezier op school vergroten
- tot uiting laten komen van de intellectuele capaciteiten
- kunnen hanteren van leerstrategieën (leren leren, plannen en organiseren)
- leren omgaan met moeilijke taken die niet meteen goed gaan
- Aanspreken op creatief denken
- leren gebruiken van een mindmap
- hoger leerrendement/ resultaat

Waarom een plusklas; zie ook doelstellingen

- Mogelijkheid tot het bieden van uitdaging
- Ruimte voor persoonlijke begeleiding en ontwikkeling
- Regelmatige omgang met ontwikkelingsgelijken

Aanbod binnen de plusklas

- Uitdagende spellen ter bevordering van het creatief en inzichtelijk denken.
- Psycho-educatie.
- Verrijkingsstof op verschillende gebieden, geen stof uit hogere leerjaren
- Werken aan doelen en vaardigheden (cognitief, sociaal, emotioneel)
- Aandacht voor Individuele leerling behoeften
- Eisen stellen op basis van de doelen en (didactische, sociale en emotionele) vaardigheden

De leerstof doet een beroep op;

- Creativiteit
- Hoog abstractieniveau
- Hoge mate van complexiteit
- Meerwaarde bieden t.o.v. reguliere stof
- Stimuleren op onderzoekende houding
- Beroep op zelfstandigheid
- Uitlokken reflectieve houding/ beroep doen op metacognitieve vaardigheden

- Uitlokken interactie

Stappen

1. Signaleren door middel van Digitale Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid.
2. Leerlingen die opvallen bespreken met intern begeleider/ Hoogbegaafdheid coördinator. De groepsleerkracht bespreekt samen met de intern begeleider de behoefte van de leerling op basis van de screening observaties, (resultaten), vaardigheden en werkhouding.
3. Opstellen handelingsplan (voor de plusklas) door de leerkracht
4. Overleg met ouders over het handelingsplan en wel of geen deelname aan de plusklas. Er worden zowel doelen van de leerkracht als doelen van de kinderen beschreven.
5. Beslissing of kinderen deel gaan nemen aan de plusklas De groepsleerkracht en/ of de intern begeleider bekijken of het vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid wordt bevestigd. Indien er nog twijfels bestaan, kan er een psychologisch onderzoek plaatsvinden om de mate van begaafdheid en de onderwijsbehoeften vast te stellen.
6. Definitieve deelname plusklas
7. Informatie- avond voor ouders aan het begin van het schooljaar, door intern begeleider/ hoogbegaafdheidscoördinator.
8. Evaluatie/ leerlingbespreking 4x per jaar inplannen. De evaluatiemomenten worden gebruikt om de ontwikkeling te monitoren. Daarnaast wordt besloten of deelname aan de plusklas wel of niet voortgezet kan worden.
9. Evaluatiegesprekken met leerkracht, plusklasleerkracht en ouders (volgens de gesprekkencyclus)
10. Evaluatie op schoolniveau eind schooljaar (wellicht ook halverwege het schooljaar).

Praktische zaken:

- *Begeleider plusklas:* de begeleiding binnen de plusklas wordt gegeven door een gespecialiseerd leerkracht
- *Wanneer;* De plusklas vindt plaats op woensdagochtend van 8.30-10.15uur. Jaarlijks wordt bekeken of dit uitgebreid wordt.
- *Waar;* klaslokaal/IB ruimte BBS Antoniuschool
- *Aantal kinderen;* Om de plusklas optimaal uitvoerbaar te laten zijn, wordt gestreefd naar maximaal 10 kinderen + 2 plaatsen voor calamiteiten. Voor de kinderen die niet deel (kunnen) nemen aan de plusklas wordt het aanbod in de groep aangepast.
- *Aanbod;* er zal gewerkt worden met een vaststaand programma (wekelijks een vaste opbouw van de ochtend)
- *Portfolio:* De kinderen krijgen een portfolio. Deze dient als informatievoorziening voor de leerkracht in de groep en de ouders. De kinderen nemen hun portfolio op vrijdag mee naar huis. Op die manier kunnen de kinderen ook thuis aan hun opdracht werken. Elke maandag nemen de

kinderen hun portfolio weer mee naar school. (Verantwoordelijkheid van ouders en kind.)

Bijlage 1

Kenmerken kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong (groep 1-2)

Taal-/denkontwikkeling

- grote woordenschat
- initiatief in vragen stellen
- behoefte aan kennis
- toepassen van opgedane kennis
- grote denkstappen kunnen maken

Reken-/denkontwikkeling

- (terug) tellen tot grotere getallen
- sterk in rekenspelletjes
- spiegelen en naleggen van (moeilijke) blokpatronen

Motorische ontwikkeling

- intens en actief bezig zijn
- grote mate van concentratie
- veel inzet
- veel energie
- minder behoefte aan slaap

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- doet beroep op ouders
- denkt na over de zin van het leven
- groot sociaal inzicht
- sterk rechtvaardigheidsgevoel
- verder ontwikkelde concepten rondom vriendschap
- vroeg ontwikkelde eigen identiteit

Speel-/leertaakgedrag

- speelt/werkt zelfstandig
- hoge mate van concentratie
- streven naar perfectie
- taakgericht
- groot doorzettingsvermogen

Muzische vorming

- interesse in rijmpjes en versjes
- goed geheugen

Interesses

- bijzondere interesses, verzamelingen en hobby's, bijvoorbeeld sterrenkunde, dinosauriërs etc

Kindtekening

- tekeningen zijn gedetailleerd, maar motorische ontwikkeling kan tegenvallen

Kenmerken van hoogbegaafde kinderen (groep 3-8)

leereigenschappen

- snel van begrip
- hoog leertempo
- goed geheugen
- brede algemene ontwikkeling
- brede algemene kennis
- probleemoplossend vermogen
- toepassen van verworven kennis
- analytisch vermogen

persoonlijkheidseigenschappen

- taalvaardig
- creativiteit en originaliteit
- geestelijk vroegrijp
- houdt van uitdagingen
- groot doorzettingsvermogen
- perfectionistisch
- intuïtieve denker
- hoge mate van autonomie
- vermogen tot reflectie
- sociale competentie

Deze eigenschappen zijn in potentie aanwezig bij kinderen met een intelligentie op hoogbegaafd niveau. Of kinderen ook in staat zijn om dit potentieel tot uiting te laten komen in uitzonderlijke prestaties is afhankelijk van de volgende factoren.

motivatie

Een kind moet de wil of het doorzettingsvermogen hebben om een bepaalde taak of opdracht tot een goed einde te brengen.

Verder moet een kind de drang hebben om nieuwe dingen te onderzoeken en nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Deze component is met name een probleem bij onderpresteerders, waarbij de natuurlijke exploratiedrang voor een groot deel verdwenen is door demotivatie.

creativiteit

Het vermogen tot productief (creatief) denken wil zeggen dat een kind in staat is om originele oplossingen te bedenken voor problemen.

Dit in tegenstelling tot het reproductief denken, waarbij leerlingen vooral aangeleerde kennis toepassen bij het oplossen van problemen en niet in staat zijn om kennis te integreren en nieuwe situaties toe te passen.

We zien deze creativiteit vooral tot uiting komen doordat hoogbegaafde leerlingen in staat zijn om buiten de kaders te treden bij het zoeken van hun oplossingen.

overige persoonskenmerken

Niet alleen een hoge intelligentie bepaalt of een kind hoogbegaafd is. Essentieel is dat een kind beschikt over bepaalde persoonskenmerken om genoemde eigenschappen optimaal te kunnen inzetten en om te zetten in prestaties.

Hierbij spelen persoonskenmerken als een hoge mate van autonomie, zelfvertrouwen, een goed zelfbeeld en het vermogen tot reflectie een belangrijke rol voor het tot stand komen van hoogbegaafde prestaties.

Bijlage 3 Doelen plusklas;
Individueel te bespreken met de kinderen

LEREN LEREN

Werkhouding	Werken volgens plan	Manieren van leren
☐ Ik geef aan wat ik wil leren en waaraan ik wil werken ☐ Ik zet me in voor taken die ik moet uitvoeren ☐ Ik zet door wanneer iets niet direct lukt ☐ Ik houd mijn aandacht er goed bij als dat nodig is ☐ Ik werk zelfstandig als dat nodig is ☐ Ik zorg dat mijn werk er netjes en verzorgd uitziet ☐ Ik vraag op tijd hulp als ik ergens zelf niet uit kom ☐ Ik waardeer het leerproces ook als het resultaat tegenvalt	☐ Ik formuleer leerdoelen voor mezelf ☐ Ik verken een onderwerp voor ik ermee aan de slag ga ☐ Ik weet welke stappen ik moet zetten en hoe ik deze moet uitvoeren ☐ Ik zorg dat ik het belangrijkste af heb voor de tijd om is ☐ Ik houd me aan mijn planning en stel deze bij als dat nodig is ☐ Ik kijk achteraf of mijn planning goed was en wat beter kan	☐ Ik weet welke manieren van leren er zijn en welke manier mijn voorkeur heeft ☐ Ik zet de meest geschikte manier van leren in ☐ Ik verzamel geschikte informatie op verschillende manieren ☐ Ik bewaar informatie om het later te kunnen gebruiken ☐ Ik laat zien wat ik geleerd heb ☐ Ik licht mijn antwoorden toe en laat zo zien dat ik het begrijp ☐ Ik controleer of mijn leervraag voldoende beantwoord is

LEREN DENKEN

Analytisch denken	Creatief denken	Kritisch denken
☐ Ik herken verschillen en overeenkomsten tussen dingen ☐ Ik zie het verband tussen waardoor iets komt (de oorzaak) en het gevolg ervan ☐ Ik zie de relatie tussen verschillende onderdelen binnen het grote geheel ☐ Ik maak ingewikkelde problemen gemakkelijker door ze op te delen in kleinere problemen	☐ Ik ontdek nieuwe vragen of problemen ☐ Ik bedenk meerdere oplossingen voor een vraag of probleem ☐ Ik bedenk originele oplossingen voor een vraag of probleem ☐ Ik bedenk hoe ik bestaande ideeën in een nieuwe situatie kan toepassen ☐ Ik zet ideeën om in praktische oplossingen ☐ Ik neem afstand van een probleem om het even op me in te laten werken	☐ Ik ga na of mijn veronderstellingen kloppen ☐ Ik controleer of nieuwe informatie klopt en overeenkomt met informatie die ik al heb ☐ Ik onderscheid feiten van meningen en betrouwbare van niet betrouwbare bronnen ☐ Ik neem bij het vormen van mijn mening verschillende perspectieven mee ☐ Ik gebruik criteria om een mening te vormen ☐ Ik onderbouw mijn mening met argumenten ☐ Ik vraag door tot ik het echt begrijp ☐ Ik kies uit verschillende

		oplossingen de meest geschikte
--	--	--------------------------------

LEREN (VOOR HET) LEVEN

Inzicht in jezelf	Omgaan met anderen
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ik ben trots op mijzelf en mijn werk ☐ Ik weet waar ik goed en minder goed in ben ☐ Ik maak gebruik van mijn sterke kanten en blijf ook werken aan dat waar ik minder goed in ben ☐ Ik doe de dingen zo goed mogelijk maar stel mijn eisen/doelen niet té hoog ☐ Ik vind het niet erg als ik niet meteen weet hoe iets moet of als iets niet meteen lukt ☐ Ik ga goed om met kritiek en flexibel met tegenslagen en begrijp dat ik hier iets van kan leren ☐ Ik weet wat ik wil en kies daar ook voor 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ik blijf mijzelf in een groep: anderen kunnen aan mij zien en van mij horen wat ik ergens van vind en hoe ik me voel ☐ Ik houd rekening met de regels die voor de groep belangrijk zijn ☐ Ik werk samen met anderen als we samen meer kunnen bereiken dan alleen ☐ Ik maak anderen enthousiast om samen ergens een succes van te maken ☐ Ik verdeel de taken samen met anderen op een manier die voor iedereen goed werkt ☐ Ik ben in staat in samenwerking met anderen verschillende rollen en taken te vervullen ☐ Ik zie en begrijp goed hoe anderen ergens tegenaan kijken vanuit hun beleving ☐ Ik luister goed naar de ideeën van anderen en verdedig mijn eigen ideeën ☐ Ik geef kritiek op een manier zodat de ander er ook iets aan heeft ☐ Ik presenteer de resultaten van mijn werk aan anderen op een manier die past bij mij én bij het doel van dat moment